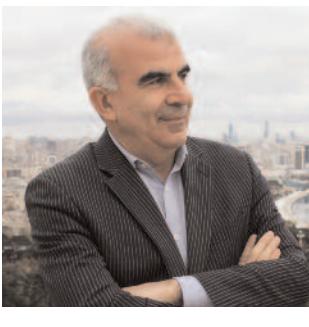

"Ədəbiyyatın kulisi"na kulisdən baxış

(Kənan Hacınin "Ədəbiyyatın kulisi" kitabı haqqında qeydlər)

Biz Kənan Hacı ilə qiyabi olaraq lap çoxdan tanışq. Bir-birimizə yazılarımızdan bələdik. Tale elə gətirdi ki, qismətimizə qonşu olmaqda düşdü, jurnalıstlər üçün inşa edilən binalarda. Bu yaxınlarda isə dostumuz Akif Cəbbarlının təşəbbüsü ilə əyani tanış da olduq. Kənan mənə "Ədəbiyyatın kulisi", mənsə ona "Bir qəlbin nəqərətsiz nəgməsi" kitabı məhdiyyə etdi. Kənan Hacınin kulis.az saytının "Ədəbiyyatın kulisi" layihəsi üçün yazılarından ibarət kitabını ikicə günün içinde oxuyub başa vurdum. Qəra-ra gəldim ki, qənaətimi bölüşüm. Tam səmimiyyətlə deyirəm, bu dostmodernizm "fəlsəfə"indən qaynaqlanmadı ("dostmodernizm" ifadəsinin müəllifi mən deyiləm - A.M), sadəcə içimdən gəldi.

"Uşaqlığım yaddaşimdada ilmələndi", "Hərdən fikirləşirəm ki, Azərbaycanın ürəyi çat verib", "İçində söz bişirə-bişirə yaşayırsan", "Yenə birinə bənd olub, xam cöngə kimi havalanmışdım", "Cibim-də sıçanlar "Yallı" gedirdi", "Yaddaşın da zırzəmisi var", , ələlxüsus da, bu yaxınlarda "Əcəli çatmamış ölenlər" yazarısındaki "Huşyarlıqdan məstanəliyə bir qədəhlik yol var" kimi mükəmməl deyimləri onun cilalanmış qələmindən xəbər verir. Hər bir qələm əhlinin yaratdığı onun iç dünəyinin aynasıdır. Kənanın yazılarından aydınca sezir-sən ki, o, Vətənin daşı (qayaşı) olmaq qüdrətinə yüksələn soydaşlarımızdır. Onun qələmə alıqları oxunaqlıdır, səni düşündürür, daşındır, münasibətə səsləyir. Kənanın yazılarından durmadan üyüdən təxəyyül, sərhəd tanımayan təfəkkür, mürəkkəbi tükənməyən qələm, yoruldum demək bilməyən mənəvi ruh, bulaq halallığı, qartal gözlü müşahidəcilik qabiliyyəti, adicə bir elandan matah düzəltmək fərasəti boylanır. Kənanın təhkiyəsi səni söhbətləşməyə çağırır, təbii və cəlbedicidir. Son vaxtlarda onun yazılarının ruhuna sosial şəbəkə "üslub"unun qismən sirayet etdiyi də nəzərdən qaçmır. Yəqinkin, bu, onun sosial şəbəkələrdəki fəallığından qaynaqlanır. Bəzən də adama elə gelir ki, yazılarında özü həddən çoxdur. Düzdür, elə eksər yazarlar özünü yazar, di gəl, sanki, bu Kənanda daha qabarıldır.

"Ədəbiyyatın kulisi" kitabında toplanan yazınlarda məlli-mənəvi dəyərlərimizin alılı-

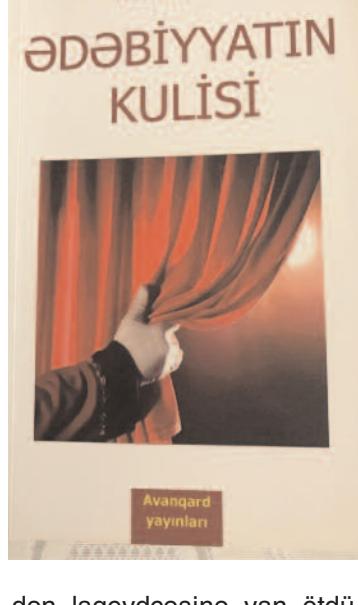
yini daim uca tutmağa çağrı, hər bir soydaşımıza dəyər verməyin, ona arxa durmağın vacibliyi, 17 yaşlı əsgər Nəbat("Qəşəng döyüşçü"), Kərim Nalə("Səfəl şairin eksperimental şeirləri"), Soltan Rauf("O şairin məzarını ot basib") və bu qəbildən digər həmvətənlərimizin taleyinə həssaslıqla yanaşmağın bizim mənəvi borcumuz olduğu ən xırda çalarlarına qədər əksini tapıb. Kənanın qələmə alıqlarının eksəriyyəti çox vaxt bir o qədər əhəmiyyət vermə-

nemətdir, Tanrı kimsədən əsirgəməsin.

Kənanın eksər yazarlar kim mi ən böyük istəklərindən biri nədir? Azərbaycanda əsl bazar iqtisadiyyatına xas kitab bazarı formalaşın, ədəbiyyat dərgiləri, qəzetləri normal qonorar vermek gücündə olsun. Qələm əqli də (cizmaqaraçıları çıxmak şərtilə) alın tərinin məhsulu olan bir parça çörəyini qürurla evinə aparsın, bu yolla əsl ədəbiyyat uğrunda "müberizə"yə təkan verilsin. O inanır ki, bizim millət aciz deyil, əger həqiqi ədəbiyyat mühiti formalaşarsa, bizimkilər də dünya ədəbiyyatı səhnəsində layiqli yerini tuta bilər.

Bunu min-bir çətinliyə baxmayaraq indinin özündə də ayri-ayrı fərdlərin timsalında görürük. Adicə bir qayıqla dünya ədəbiyyatı okeanına baş vuran barmaqla sayılısı soydaşlarımız mənzilbaşına yetir, nüfuzlu beynəlxalq mükafatlara layiq görülür, üstəlik bir çox hallarda əməlli-başlı qonorar sahibi də olurlar. Sadəcə, Kənanın istəyi odur ki, bu, peşəkar səviyyədə təşkilatlanmış qaydada baş versin, haqqı çatan hər bir kəs üçün əlcətan olsun.

Həyatın hər anı, addım-başı müşahidə etdikləri Kənan üçün əhvalatdır, həyat etüdləridir. Adı mətləblərdə böyük fəzilətlər kəşf etmək onun şəkəridir. Ta uşaqlıqdan düzüb-qoşmaqdə necə pərgardısa, eləcənə də nə təxəyyülünə, nə təfəkkürünə, nə də qəlbinə, ruhuna və qələminə dinclik vermək fikirindən tamam uzaqdır(aradabir əldən düşsə də). Dünyaya gözünü açdıığı Buzovnanın "duzu, istiotu" da çox vaxt karına gəlir. Nə yaxşı ki, qərinələr, əsrlər bir-birini əvəzləsə də, böyük şəhərlərdən fərqli olaraq kiçik yaşayış məntəqələrindən nağıl, dastan ruhu hələ də köçünü çəkməyib. Ən başlıcası, Kənanın bütün yaradıcılığı kimi "Ədəbiyyatın kulisi" kitabındaki yazıları da sırvilikdən uzaqçı, özünəməxsusdur və dəyərlidir. Comolonquama zirvəsindəkiləri görmək xeyli kəsə müəyyəsər ola bilər, di gəl, oğulsan, Marian çökəkliyindəkiləri duybər görə biləsən, bax, bu, tamam başqadır!!! Kənan Hacınin yaradıcılığını fərqləndirən həllədici məqam da məhz onun yazılarından bu ucalığın, təravətin əskilməməsi ilə bağlıdır. Qələminə qüvvət, qardaş, çin olmayan arzuların qalması!!!

dən laqeydcəsinə yan ötdüyüümüz həyat reallıqlarıdır. Onun iki-üç səhifəlik yazılarının coxsunda bir romanın yükü var. "İndiki zamanda it adamdan da baha olub" deyə hayqırın Kənan (O, rəhmetlik Məmməd Arazın "İti bazarında atından baha" gileyininindi bu hala gəldiyi qənaətindədir) bizləri ayıq-sayıqlığa, insani, humanist dəyərləri zirvədə saxlamağa səsləyir.

Nə yaxşı ki, kasıbçılığın daşı Kənanın qələminin gözünü hūç cür bağlaya bilmədi. İndi işsiz olan dostumuz yenə də Tanrıdan ümidiñi üzmədən yazib-yaradır. Inanır ki, şair Keramət bir vaxtlar bazaar kasa satmaq məcburiyyətində qalan rəhmətlik şair Abdulla Rəfibəyliyə özünün "Yeni Qurtuluş" qəzetində iş verdiyi kimi günlərin birində ona da mənəvi arxa duracaq soydaşımız tezliklə tapılacaq("Bir şair vaxtılı kasa satırdı"). Şükür Tanrıya ki, Ülviviyə Heydərovanın təbirincə desək, Kənan Hacı bir əlcim ömür payını "kirayə arzularla" başa vurmadi. Jurnalıstların mənəvi dayağı olan Prezident İlham Əliyev ömrünün xeyli hissəsini kirayelərdə keçirən bu qələm əhlini də mənəvi haqqına qovuşdurdu, onu da jurnalıstların binasında mənzilə layiq bildi. Başının üstündə damı olmaq isə əvəzsiz